

FELGYELEM

A SZEGEDI FELSOÓKTATÁS INFORMÁCIÓS HÁTTÉRMAGAZINJA

„Minden öröm akkor ér valamit, ha valakivel megoszthatom”

Beszélgetés Besenyei Lajossal, az Állam- és Jogtudományi Kar dékánjával

– *Hogyan telt a gyerekkora?*

– Vidéken nőttem fel. Egészen pontosan Jászkiséren. Nekem a gyermekkorom oda fűződik. Alapvetően mezőgazdasági vidék volt, éltük azt az életet, amit abban az időben éltek az emberek. Azt nem szabad elfelejteni, hogy 1943-tól, amikortól iskolába kezdtem járni, jött a háború. Persze a háború korábban kezdődött, de ugye, nálunk 1944-ben volt a megszállás. Aztán jött 1948, a fordulat éve, majd a Rákosi-éra. 1951-ben kezdtem el, éppen most ötven éve, a középiskolát. Azt is a szomszéd községben, Jászapátiban. Ott volt egy régi – jelenleg 100 év körüli – gimnázium, oda jártam négy évig. Hozzá tartozik, hogy a második évfázathoz tartoztam, aki nem nyolc gimnáziumot végzett. Akkor vezették be ugyanis az általános iskolát. Korábban a nyolc osztályos gimnázium volt a jellemző. Ezt 1948-ban az iskolák államosításával megszüntették. Bevezették a kötelező nyolc osztályt, és ezzel megszüntették a gimnázium nyolc osztályát. Egy olyan tanári kar idézőjelben mondom „karmai” közé kerültem, akik hozzá voltak szokva, hogy nyolcadik végén milyen felkészültségű gyermekeket bocsátanak ki. S erről a szokásukról nem voltak hajlandók lemondani, pedig most már csak négy év állt nekik ren-

delkezésükre. Ezért ugyanazt a tudást megpróbálták négy év alatt belénekrakni. Meg kell mondjam őszintén, akkor nem túlzottan örültem ennek. Ma már roppantul hálás vagyok a sorsnak! Most is vallom, hogy az, hogy én most itt ülök, ebben annak a jászapáti gimnáziumnak igen nagy szerepe van. Rengeteg dologra megtanított, és talán az sem véletlen, hogy a Szegedi Tudományegyetemnek egy időben több vezető oktatója ugyanebben a gimnáziumban érettségizett.

– *Milyen gyerek volt? Milyen játékokat játszott?*

– Egyébként éltem azt az életemet, amit minden falusi gyerek. Kitéptük a ló farkából a szőrt és abból csináltunk pattogót. Más volt a játéktípus. Az apám cipész volt. Nekem volt csizmám, a csizmán meg patkó. Amikor befagyott a víz, az ember a patkós csizmájában nekiszaladt, és nagyon jól tudott sarkallni. Letettük a sarkunkat, és hasítottuk a jeget. Rengeteg népi játékot csináltunk, pl. a liba mellcsontjából ökröt. El sem tudja képzelni, hogy ötven évvel ezelőtt mi volt itt. A falu egy tizedében volt csak például villany. Az egész faluban nem volt egyetlen fürdősoba. A jegyző fia nekem osztálytársam volt, összejártunk, nagyon rendes család volt. A mai napig szeretettel gondolok rájuk vissza. Borika néni, aki ugyanúgy megverte az ő fiát, mint engem, ugyanúgy megetette az ő fiát, mint engem, de ott sem volt fürdősoba. Volt egy hatalmas nagy lavór, abba beleraktak és megsúroltak minket gyerekkorunkban. Ha a régi lexikont felüti, Jászkisérenél ezt találja: van két téglagyára, meg három malma. Ez képviselte az ipart, a többi a mezőgazdaságot. Én így nőttem fel.

folytatás a IV. oldalon

Eurorégiós ifjúsági együttműködés

Kelet- és Közép-Európa integrációja, Európa újraegyesítése, Régiók Európája – divatos témák ezek napjainkban. „Szegedi folyamat”, „Dél Kapuja” – nem ritkán találkozhatunk ezekkel a kifejezésekkel a napi sajtóban. S amíg a többség számára ezek csak jól hangzó szlogenek, érdekességek, esetleg a valamikori jövő távoli valósága, addig élnek fiatalok a térségben, akik tenni is próbálnak valamit azért, hogy a megvalósult magyar atlanti és közelgő európai integráció, a jugoszláv demokratikus rendszerváltás és a román-magyar kapcsolatok fejlődésének előnyeit kihasználva együttműködésre ösztönözze a három ország három egyetemének hallgatóságát. Alulról jövő kezdeményezésről van szó tehát, amelyet azonban az egyetemek vezetése is támogat.

2001. december 14-én bontott zászlót Szegeden három, a szegedi, az újvidéki és a temesvári egyetem hallgatói önszerveződéseit tömörítő Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégió Ifjúsági Szövetsége. Az alapító szervezetek a szövetség elnökévé egyhangú szavazással Jancsák Csabát választották, az elnökség tagja lett Dömötör Máté (jogi ügyek), Bene Tamás (gazdasági ügyek), továbbá jugoszláv részről Dejan Vrsajkov. A nemzetek könnyebb együttműködését a régiókoordinációs bizottságok se-

gítik, s a közgyűlés felügyelő-bizottságot is választott (tagjai: román részről Csutak Zsolt, magyar részről Rus Radovan, jugoszláv részről pedig Bojan Lelic). Dömötör Máté lapunknak elmondta: a napokban várható a szövetség bírósági bejegyzése, ami elhárítja az akadályokat a további mélyebb együttműködés előtt.

A szövetség alapító nyilatkozatában kifejtik: „A XXI. század eleje a változás kora mind a regionális együttműködések, mind az ifjúsági manifesztációk tekintetében. Az

ifjú emberek és környezetük mind szorosabb együttműködése, a fiataloknak a globalizáció korszakában egyre fontosabbá váló szerepvállalása, az ifjúságnak az európai kultúrában elfoglalt helye nyilvánvalóvá teszik tehát, hogy a régió fiatalságának következő évtizedeit meghatározó folyamatok zajlanak ezekben a hónapokban, s ha ezek alakításából a fiatalok kimaradnak, az végzetes lehet a már megszerzett jogok és a potenciális elérhető jövőbeli lehetőségek szempontjából is.” Leszögezik: „Az ifjúsági együttműködés az önkéntesség alapján álló, a fiatalok számára biztosított egyik legszebb autonómiaforma, amely egyben a középiskolás és egyetemista réteg demokráciaiskolája. (...) Az ifjúság önfelmutatása, önrendelkezése a társadalom, a nemzetek fejlődésének, haladásának és megmaradásának fontos eszköze.”

Ezek szellemében hozták létre a szövetséget, melynek célja az alapító nyilatkozat szerint, hogy „megjelenítse az eurorégió ifjúságának értékeit és megteremtse az eurorégió ifjúsága érdekeinek képviselését. Ennek alapjaként célunk a régió fiataljait érintő kérdésekben szakmai programok, képzések szervezése, kiadványok létrehozása. (...) Célja továbbá, hogy a fiatalok körében az európai integrációval kapcsolatos tájékozottságot fejlessze, valamint az, hogy az európai integráció jegyében támogassa a civil nemzetközi kapcsolatok létesítését és fejlesztését” – nyilvánítják ki az alapító szervezetek képviselői. S hogy ez mit jelent a gyakorlatban, arról Bene Tamás el-

jektjeink megvalósításához EU-s pénzekre pályázhatunk, melyre önállóan nem vagy csak kis mértékben nyílna lehetőségünk.

– Bárki részt vehet a nyári egyetemen?

– Lesznek nyitott programjaink, az előadásainkon bárkit szeretettel látunk.

Ha érdekel az ifjúsági szövetség, netán egy egyetemi öntevékeny csoport képviselőjeként lenne kedved a szervezethez csatlakozni, ne habozz! Bővebb felvilágosítást Bene Tamástól kaphatsz az EHÖK Irodán (Boldogasszony sgt. 4.).

Haág Zalán István

nökségi tag tájékoztatja lapunk olvasóit:

– Az együttműködés következő állomása az április 12-ei közgyűlésünk Szegeden – mondja az EHÖK Külügyi Bizottságát is vezető Bene. – Ezen a közgyűlésen nagy számú új tag (civil szervezetek, öntevékeny csoportok) felvételét tervezzük. Nyitottak vagyunk bármely szerveződés jelentkezésére, a lényeg: azonosuljon a céljainkkal. A közgyűlésen osztjuk ki a konkrét feladatokat. S noha a munkáé lesz a főszerep, külföldi vendégeinknek lesz lehetőségük a kapcsolódásra is: részt vesznek a Law Fari Napok rendezvényein és a Tavaszi Egyetemi Fesztivál kulturális programjain is.

– Konkrét feladatokról szóltál: milyen terveitek vannak az együttműködésre?

– Az idén szeretnénk egy nyári egyetemet tartani Szegeden. Ennek célja, hogy az együttműködés terén egy szintre hozzuk a régiókat, ill. hogy az ifjúsággal foglalkozó szervezetek részére továbbképzést nyújtsunk.

– Szeged számára mindez nem kis anyagi áldozatokkal jár...

– Valóban, de az együttműködés eredménye lehet, hogy közös pro-

Tanulmányi hitel

Igénybe veheted, ha:

- Tanulmányokat folytatsz valamely hazai állami-, illetve magán felsőoktatási intézményben (egyetemen, főiskolán vagy akkreditált felsőfokú szakképző iskolában) nappali, esti vagy levelező tagozaton, illetve távoktatásban veszel részt
- van OTP Junior vagy Lakossági Folyósámlád, és
- a számládra rendszeres jövedelem-átutalás érkezik, vagy a hitel visszafizetésében – például szülő, testvér, nagyszülő – segítenek

A hitel kamata: 14 % THM: 15,15 %

A hitelért sem kezelési költséget, sem rendelkezésre tartási jutalékot, sem pedig hitelbírálati díjat nem számít fel az OTP Bank.

A hitel összege: 50.000 és 150.000 forint között lehet.

Futamideje: 5 hónap (februártól júniusig, szeptembertől januárig)

A hitelkérelmet a megfelelő dokumentumokkal együtt bármely Junior vagy Lakossági Folyósámlát vezető OTP Bankfiókban benyújthatod.

További információkat találsz az OTP Bank Rt. honlapján:

www.otpbank.hu

IV A III. évezred egyeteme

folytatás a I. oldalról

– Ezek szerint Ön első generációs értelmiségi a családjában.

– A széles családban az első generációs értelmiségi vagyok. Volt egy nagybátyám, aki az érettségiig vitte, de korán meghalt, én is csak fényképről ismerem.

– Hogyan alakult úgy, hogy Ön mégis továbbtanult érettségi után?

– Tovább akartam tanulni. A szüleim támogattak, de ez megint mást jelentett akkor, és mást most. Egy árva hangot nem szólhatok a szüleimre, csak nagyon-nagyon dicsérőleg tudok szólni róluk. Ez akkor úgy nézett ki, hogy egyetemre akarok menni. Apám megkérdezte, hogy hova, én meg mondtam, hogy jogra. Erre Apám azt mondta, hogy fiam, ne gyere vissza hozzám azaz, hogy rossz pályát választottál. Ezzel a dolog le volt zárva. Végig a magam erejéből tanultam az egyetemen. Soha egy fillért nem kértem a szüleimtől, csak a diplomám kiváltására kértem tőlük 100 forintot. Ez 1959-ben volt.

– Milyen tanuló volt?

– Szerettem tanulni. A középiskolában nem voltam kitűnő tanuló. A mai átlaggal számítva olyan négyes körüli tanuló lehettem. Az osztályban az első tízben azért mindig benne voltam. Az egyetemen azonban már a legjobbak közé kerültem. Itt végig jeles rendű lettem, negyedikben voltam kitűnő. Akartam tanulni, szerettem tanulni, egyetemet akartam végezni.

– Miért a jogi egyetemet választotta?

Nekem volt egy mániám, hogy senki nem születik semmire. Minden megtanulható. Választanom kellett, mert több irányba mozdulhattam volna. Vagy bányamérnök leszek, vagy építész mérnök, vagy jogász. Végül kisorsoltam. 1955-ben érettségiztem, júniusban felvételiztem és felvettek. Akkor még nem

volt ekkora tolongás, mint most. Túljelentkezés akkor is volt, de nekem nem tűnt nehéznek. Már mint oktató hallottam vissza, hogy megnyertem a felvételiztetők tetszését.

– Hogyan élt mint egyetemista? Milyen emlékei vannak az egyetemi évekről?

– Nagyon szépek. De ha én ezeket elmondom magának, maga sírva fakad. Ezért nem is nagyon szoktam őket elmondani. Az unokáimnak pláne nem, de még a gyerekeimnek sem. Ugyanis mai szemmel nézve, ahogy mi éltünk, maguk zokogásba törnek ki, hogy szegények, milyen körülmények között éltek. De mindenki ilyen körülmények között élt, s ez nekünk nem tűnt fel. Fiatalok voltunk, és fel sem vetjük. A mostani Kálvária sugárutat régen Tölbuhin sugárútnak nevezték. A Tölbuhin sugárút 43. alatt volt a régi Jezsuita rendház. Két évig ott laktam kollégiumban. A fűtés meglehetősen gyenge volt. Volt egy lepedőnk meg két klasszikus lópokrócunk. Ezzel kezdtünk. Nyolcan vagy tízen laktunk abban a szobában, és mindenki ugyanígy élt. Lényegesen szűkebbek voltak a lehetőségeink. Abban az időben nem volt televízió. Rádió akkor volt, ha vett a szoba magának egy úgynevezett néprádiót, aminek a vasmagján kicsit állítottunk, és akkor Novi Sadot lehetett rajta fogni. Ez volt a csúcscok

csúcsa. Jó volt. Senki nem volt gazdag. Jobban összetartott ennek következtében a társaság. Kevesen is voltunk. Közben jött 1956. Ez az év nálunk sok változást hozott. 1956-ban sokan diszszidáltak, többeket lecsuktak. Akiket az '50-es években politikai okokból kizártak az egyetemről, azok meg visszajöttek. Ez egy három irányból jövő mozgás volt. Negyedéves korunkra 52-en voltunk az évfolyamon. Más volt a kapcsolat közöttünk. A fiú-lány kapcsolat is. Némi túlzással azt szoktam mondani, hogy azt is tudtuk, kinek hol van anyajegye. Ezt most ártételesen kell érteni. De közvetlenebbek voltunk. Abban az időben mások voltak az erkölcsi szokások. Egy lány el nem ment volna ötórai teára – akkor még nem voltak bulik meg diszkók – fiú nélkül. Ha nem volt más, megkérte az évfolyamtársát: „Ráérsz? Szabad vagy? Gyere már el velem!” És akkor elmentünk. Nekem is volt olyan, hogy láttam, hogy nincs kísérője, és mondtam, hogy akkor gyere, elmegyek veled. Mindenki párban ment. Teljesen más kapcsolat volt ez. Akkor még meg lehetett kérni a lányokat, hogy „kérlek, vasald már ki az ingem!” Nagyon szép négy évem volt itt. Egyéb-ként elég volt. Nagyon sokat dolgoztam mellette. Szoktam mesélni, hogy ha annak a szénnek az ára, amit én ki-dobáltam a Rókusi meg a Tisza pályá-

udvaron a vagonból, itt lenne, akkor Krózus lennék. Sokat kellett dolgozni. Kaptam ösztöndíjat, de abból akkor sem lehetett megélni. Ha most azt mondom, hogy négyszáz forintot kaptam, és abból éltem, ez ma hihetetlen, mert két doboz cigarettára sem futja. De az is igaz, hogy akkor négy forintért kaptam a menzán ebédet. 2 forint 70 fillér volt egy vacsora, és azt hiszem, 2 forint 50 fillér volt egy korsó sör. Egyszóval szép négy évem volt, elfogadható tanulmányi eredménnyel.

– *Hogyan választott szakterületet?*

– Már diákkoromban három tudományos diákkörben is dolgoztam. Elég távol eső területeken próbáltam magamat. A polgári jogon, ahol végeredményben most is vagyok, de voltam a büntetőjogi diákkörben is. Dolgoztam az akkori nevén államigazgatási jogi diákkörben is. Talán az volt a döntő, hogy egy polgári jogi diákkörben készült dolgozatommal 1958-ban abba a szerencsés helyzetbe kerültem, hogy szerintem a zsűri tévedése folytán, országos kiemelt díjat kaptam, amit az országból azt hiszem, hatan vagy nyolcan kaptunk meg. Ez akkor még a minisztérium és a KISZ közös kitüntetése volt. Hihetetlen összeget, 1000 forintot kaptunk jutalomként. Azt hiszem, ez döntötte el, hogy maradok a polgári jognál.

– *A diploma megszerzése után nem maradt azonnal az Egyetemen.*

– Végzés után elmentem Lábatlanra, a Dunántúlra dolgozni. Ez egy Duna melléki kis falu. Igen intenzív ipartelepítés volt ott. Az ottani cementgyárban dolgoztam 22 hónapig. Onnan már hívtak az ELTE jogi karára tanársegédnek, ami a büszkeségemnek kétségtélvesen nagyon jól esett. De ez végül nem jött össze, mert a feltételek nem feleltek meg nekem. Akkor már nősülés előtt álltam. 1961-ben hívtak vissza Szegedre, és 1961. június 16-ától itt vagyok újra. Azóta a szegedi joghallgatókat boldogítom.

– *Nem voltak kezdetben gondjai abból, hogy nagyon fiatal volt?*

– Most is nagyon fiatalnak érzem magam, tehát ebből a szempontból nin-

csenek problémáim. Szeretem ezt csinálni, mindig is ezt akartam csinálni. Ügyvédkedhettem volna, lett is volna rá lehetőségem, és akkor ennek a pénznek a tízszeresét kereshettem volna, de tanítani akartam. Nekem nagyon régi mániám volt, hogy egyetemen tanítsak. Középiskolai tanár nem akartam lenni. De egy kicsit feljebb igen. Ez már középiskolában megfogalmazódott bennem. És úgy néz ki, hogy sikerült is.

– *Szülei mit szölkak a karrierjéhez?*

– Nem nagyon érték meg. 1961. június 16-án kerültem le Szegedre tanársegédnek, apám 1961. december 13-án meghalt. 1975 májusában védtem a kandidátusi disszertációm, 1976-ban lettem docens, 1975 decemberében meghalt édesanyám. Tehát a sikerekből nagyon keveset értek meg. Ilyen értelemben most már nagyon magam vagyok. Volt egy bátyám, ő is meghalt ezelőtt kilenc évvel. A szűk családból már csak én vagyok.

– *A saját családja?*

– Lábatlanon megnősültem, ide már gyerekekkel jöttem. 1959. augusztus 3-án kezdtem dolgozni Lábatlanon, és 1960. augusztus 6-án volt az esküvőnk.

– *Nagy szerelem lehetett!*

– Még mindig tart! 41 éves házasságot hagyunk magunk mögött augusztusban. Ennek volt egy olyan oldala is, hogy az apám 40 éves korában nősült. Nekem soha nem volt vele nemzedéki nézeteltérésem. De az azért nekem mindig hiányzott, hogy ő nem látta, hogy végeredményben mi lettem. Minden öröömöm akkor ér valamit, ha valakivel megoszthatom. Úgy gondolom, hogy az ember önmagában nem tud örülni. Egy élmény akkor élmény, ha megoszthatom valakivel. S a szülemmel én ezt már nem tudtam megosztani. Ezért azt mondtam, hogy az egyetemet befejeztem, munkám van, így megnősültem, jöhet a gyerek. Harmadikos gimnazista unokám van, a kisebbik meg most kezdte a középiskolát. Így megérte.

– *Nagyon pontosan emlékszik a dátumokra!*

– Hála Istennek jó a memóriám! Biztos, hogy ez sokat fog kopni, de szok-

tam mondani, hogy a kor nem érdem, hanem egy állapot.

– *Az elmúlt években volt-e valami, amit a saját tapasztalatain alapulva szeretett volna átadni a tanítványainak a tananyagon kívül?*

– Egy dolgot szeretnék átadni. Mindenkiben azt a hitet, hogy ha valaki hosszú távon tisztességgel-becsülettel dolgozik, annak mindig van eredménye. Igazi eredménye csak a munkának lesz. Lehet, hogy tisztességgel felkészültem, és mégis megbukok a vizsgán. Nem volt szerencsém. A vizsgának van félmillió szerencseoldala. De ha hosszú távon gondolkodom, akkor a munka mindig bejön. Mondjuk, ha az első öt évemet nem számítom, akkor már lassan hatvan év tapasztalatai mondatják ezt velem. Voltak bukhatók az életemben, volt hátszelem és ellenszelem is. De az elmúlt évek arról győzték meg, ha tisztességgel dolgozom, az előbb-utóbb be fog jönni. Ez egy nagyon fontos dolog. Lehet átmenetileg balszerencséje az embernek, bár az nagyjából igaz, hogy mindenki a maga szerencséjének a kövőcsa. Ez a mai egyetemistákra is igaz. Néha én is tévedek, biztos van, amikor én is olyat bukhatok meg, akit nem kellett volna. De ha valaki szisztematikusan, tisztességesen minden vizsgára felkészül, átfogóan tudja az anyagot, az előbb-utóbb kijön. Ez az, amit én próbálok – lehet, hogy nagy-képű vagyok egy kicsit, amikor azt mondom, hogy talán személyes példamutatásommal is – átadni. Ebben az épületben kezdtem az egyetemi tanulmányaimat immáron 46 éve. Ezekbe a szobákba én mint hallgató jártam be. Tulajdonképpen ez a leg-rangosabb szoba, ha lehet így fogalmazni, ahová eljutottam. Ezt nem lehetett másként csak úgy, ha az ember szisztematikusan dolgozik napról-napra és próbál előbbre jutni. Végigjártam a számlárletrát. Voltam tanársegéd, adjunktus, docens, és most már hatodik éve, a köztársasági elnök jóvoltából – hiszen ő nevezett ki –, professzor vagyok.